

О своем предназначении «быть художником» Кармине узнал в пять лет. Он учился тогда в подготовительном классе в городке Рокка ди Папа, и однажды преподавательница показала матери его рисунки, сказав при этом «Ваш ребенок талантлив». Впечатление от этих слов было столь сильным (Кармине и сегодня ими гордится), что убеждение - он будет художником - созрело немедленно. Он очень много рисовал – в школе постоянно устраивались его выставки, позже он занимался в мастерских, расположенных в 20 км от Рима, где сделал свои первые работы в акварели и темпере. Тем не менее, в какой-то момент, в нем, сицилийце, родившемся в Палермо и с младенчества привыкшему к морскому воздуху, любовь к морю пересилила влечение к искусству. Он поступил в морскую академию и успешно закончил ее, став профессиональным моряком. Но в течение всех лет учебы в стенах академии опять же постоянно устраивались его выставки, коридоры здания были увешаны его работами. Позже жизнь заставляло его многое перепробовать: он бы офицером, бизнесменом, много ездил по стране, не оставляя при этом постоянные занятия искусством. В Генуе учился в художественной академии, стал членом Объединения Генуэзских художников, экспозиции его работ устраивались в разных городах Италии и Франции.

В 1994 г. Кармине неожиданно получил предложение представлять одну крупную итальянскую фирму в Казахстане. Он с радостью согласился. До этого ему довелось побывать в Узбекистане, и он мечтал продолжить знакомство с культурой Востока, которая ему была практически неизвестна.

Приезд в Алматы поначалу разочаровал – впечатление европейского города и никакой экзотики. Но все большее погружение в казахстанскую жизнь и, особенно, знакомство с художниками открыло для него много нового и захватывающего. Его друзьями стали Токболат Тогузбаев и Чингиз Кенжебаев. «Это настоящие мастера, - говорит Кармине, я многому у них научился. И вообще в Казахстане такой уровень искусства, которому мог бы позавидовать Запад». Для него это было настоящее открытие. Художники помогли ему понять и проникнуться духом традиционной казахской культуры, благодаря ним он вошел в алматинскую художественную среду, и художественное братство приняло его как друга и коллегу. Когда кончился контракт с фирмой, Кармине остался в Казахстане. Он нашел новое приложение своих сил и знаний: итальянский язык, прекрасное знание русского и английского сделали его

востребованным как преподавателя. Он создал собственный лингвистический центр, где успешно преподает и не менее успешно осуществляет образовательный обмен студентами между Италией и Казахстаном. Он провел несколько персональных выставок, и в его живописных работах узнаваемо звучат казахстанские темы: природа Балхаша, Нарынкола, уникальные ландшафты Мангистау, традиционные сцены кочевого быта, пригороды Алматы. Он любит ездить по стране. И отовсюду привозит новые работы. Эти казахстанские путешествия стали для него необходимыми. «Они, - говорит Кармине, - открывают все новые стороны жизни, которым я не перестаю удивляться».

Кармине прекрасный рисовальщик. У него есть серия рисунков на античную тематику, напоминающие подобные в творчестве Пикассо: легкий уверенный штрих, классическая гармония пропорций, изящество и цельность в построении образа. Но он не считает такой стиль главной целью своего творчества. Его, прежде всего, привлекает внутренняя истинная жизнь, скрытая от поверхностных впечатлений. Она есть везде и у каждого своя. Каждый человек, предмет, растение, или некая жизненная ситуация живут этой внутренней наполненностью, существующей и как присущая только данному случаю энергия и как скрытые внутренние конфликты, и как особое природное разнообразие. Поиск этой сути составляет смысл его творческой работы.

Живопись стала для Кармине (по крайней мере пока) наиболее адекватным инструментом для реализации своих замыслов. Он никогда не рисует композицию на холсте. Картины возникают в сознании сразу (он часто их видит во сне) во всей их целостности, и остается только движением кисти и сопряжением цветов перенести их на плоскость полотна. Есть в его работах некая брутальность и ощущение мгновенности перехода этого своего внутреннего впечатления к живописному воплощению, некое «*impressione*», но не от внешнего впечатления, а от внутреннего переживания.

В работах итальянского периода оно более гармонично, уравновешено, хотя изначально выбираются в большинстве своем чистые локальные цвета, и цветовая композиция выстроена сочетанием контрастов, подчеркивающих их глубину. Форма предельно обобщена, никакой детализации, «*impressione*» выстраивается композиционным решением и энергией кисти, легко расправляющейся с податливо ложающимися красками. («Мадонна

с младенцем», 1970, «Дом Энцо» , 1986 и др). Интересно, что в этом периоде присутствуют в основном пейзажи, натюрморты, некие обобщенные образы, в целом же не столь много портретных работ или композиций, связанных с конкретными людьми и переживаниями.

С приездом в Казахстан видение мира художника меняется. Это происходит не резко и не сразу. В Италии скорее всего шел процесс «апробации» своих возможностей, поиск каких-то нужных тем, просто занятие делом, без которого он уже не мог жить. В Казахстане, куда Кармине приехал уже в зрелом возрасте, где ему пришлось много пережить в личной жизни, где он нашел друзей, свою «нужность» и творческую среду, в его творчестве совершается переход к размышлениям о человеке, во всем разнообразии его жизненных коллизий, состояний, конфликтов, качеств и т.д. Здесь его «*impressione*» входит как бы в искомое русло и обретает новый жизненно важный смысл. «Здесь - говорит Кармине, - я забыл о скуке. Я много езжу. В Мангистау, где мы были с международной группой художников, мы посещали святые места, древние мечети, просто погружались в его уникальную природу, ведь когда - то тут было дно океана..., приходились несколько дней быть без воды, там особенно ощущалась теплота человеческих отношений. В Казахстане вообще отъедешь на сто метров и все другое, - природа, люди, небо....»

И, конечно же, особенно в первые годы главной темой его интересов и как для европейца и как для художника стало разнообразие культур, вернее, своеобразие нового Востока, который он для себя открыл. Для казахстанских художников национальная тематика в искусстве дело привычное, и в какой-то степени приобрело уже характер национального сувенира. Для итальянца Кармине – это открытие нового мира и новых параметров человеческого бытия. Он пишет реально наблюдаемые им сцены: стрижка овец, барашки пасутся на склоне горы, люди собирают урожай на севере Казахстана(хотя эта сцена так похожа во всех странах мира), апашка доит корову. Но каждый сюжет передается не по внешним признакам или схожести, а с позиции внутреннего восприятия другой культуры, где есть свой, особый камертон ритма и гармонии человеческой жизни. В работе казахское гостеприимство (она имеет казахское название «Қонақжай»), изображена юрта, в которой накрыт достархан, и женщины разливают гостям чай, а на пороге появляется еще один новый гость, и он входит в юрту с радостью, как человек, на пороге новой жизни, где он будет чувствовать себя везде как дома. Пространство юрты здесь подобно пространству мира –

огромно и свободно, действительно купол неба на плоскости земли. Он находит много тем в сегодняшней жизни, и для него это очень важно, поскольку считает, что казахстанские художники мало уделяют времени современному Казахстану. Буквально с натуры написаны улицы старой Алматы – «улица Садовникова», сценка «Ермек и ишачок», «Саяхат» «В Талгар», друзья на балконе дома «Жадыра и Олжас» и др.

За последние годы в его творчестве появилась еще одна тема, связанная с жизнью обычных людей, не топ-моделей или vip-персон, а тех, кто действительно составляет «соль земли», естественную силу жизни. Кармине любит ходить на базар, не только потому, что здесь есть своя восточная экзотика. Он видит там женщин, пожилых, иногда под 150 килограмм, одетых как «капуста», - вот кого он хотел бы действительно изобразить. В их глазах ему открывается трудная жизнь, борьба за выживание, ответственность, в конце концов, за своих детей, ради которых они здесь стоят. Он видит другую красоту – жир, целлюлит, эти накопления опыта жизни, он хотел бы их писать, но они не соглашаются позировать обнаженными. Одна из лучших его работ «8 марта», созданная в традициях европейского модернизма – посвящена одной из таких женщин, сидящих в нарядном платье в одиночестве с бутылкой вина и цветком, вероятно подаренным себе самой. «Почему бы нет» называется другой холст - пожилая пара любит ухаживать на закате солнцем: ведь старые люди тоже имеют право на любовь. Или отношения «Двух лебедей», вокруг которых никого нет, поэтому они чувствуют себя свободными, свободно выражают свою любовь. У Кармине вообще свои параметры красоты. В работе «Сама красивая в мире» ребенок прижимается к своей некрасивой матери: для него она самое прекрасное, ведь только с возрастом, под воздействием внешних условий, человек изменяется, вырабатывает себе стереотипы, которым почему-то верит.

За время жизни в Казахстане Кармине не часто приезжал на Родину – здесь всегда много дел и переполненность событиями. Но все – таки есть одно, по которому он всегда тоскует – это море. Он даже провел однажды персональную выставку, выставив морские пейзажи, написанные здесь. Выставка называлась «Море, любовь моя» и сам автор открывал ее в костюме морского офицера. Казахские маринеры интересным образом и очень часто близки казахским пейзажам, написанным с натуры и, как правило, имеющим горизонтальную протяженность. В вытянутой по горизонтали композиции наиболее выразительно выглядит удаленная линия горизонта, подчеркивающая

бесконечность пространства, будто начинающее тебя обволакивать со всех сторон. Горная цепь, бесконечно делящаяся по горизонтали, у Кармине – моряка и мариниста неожиданным образом становится не преградой и не «стеной», а своеобразной пространственной категорией масштабно лишь подчеркивающей его бесконечность. Так в казахской безводной степи он увидел то, что всегда привлекало его в море, и из за чего, возможно, он стал моряком – величественную пространственность, которая дает человеку ощущение свободы.

В живописи Кармине не надо искать канонов старых мастеров, хотя в нем безусловно генетически живет чувство и золотого сечения, и формы, и цвета. В нас вообще сидит некий стереотип, встречая итальянца, мы говорим « О! Тотто Кутуньо! Мафия! Макароны! В редких случаях добавляем - «Леонардо да Винчи!». Художественная манера Кармине скорее всего держит где-то в памяти постимпрессионизм и постмодернизм некоторых европейских художников, например Тулуз Лотрека или немецких экспрессионистов. Но все – таки во многом – это его собственный путь, собственный стиль, собственное видение мира. « Страшно, когда картина похожа на многое другое, или следует академической идее, - говорит он, - я не притворяюсь и не придумываю, пишу только то, что меня волнует, никогда ничего не делаю ради продажи. Каждый художник должен без границ смотреть и исследовать все, что он хочет». Эту свободу собственного волеизъявления он открыл для себя в Казахстане. Здесь, после долгих, очень долгих поисков он нашел себя. К нему окончательно пришло понимание, что никогда, чтобы ни произошло, он не бросит живопись и не оставит Казахстан, потому что на этой земле к нему пришла вера в свои силы.

Все свои работы Кармине подписывает “R.d.P” – Росса ди Пара, аббревиатурой имени того места, где он услышал о главном предназначении своей жизни.

Новая персональная выставка называется «Я, как есть». Так, R.d.P – человек мира и художник представляет нам свой взгляд на жизнь, не боясь показаться некрасивым, быть не понятным или неслышанным, ведь его творчество, тоже одно из проявлений природы, имеющее право Быть самим собой.

Камилла Ли

About his role “to be a painter” Carmine found out at the age of five. At that time he studied at the preparatory class in the small city called Rocca di Papa, and once the teacher showed to mother his pictures saying : “Your child is gifted“. The impression of these words was so strong (Carmine is still proud of it), that the conviction – he will be the painter – ripened immediately. He painted much – at school his exhibitions were constantly organized, a bit later he worked in workshops that were situated twenty km. away from Rome, where he had done his first works in water- color and tempera. Nevertheless, one moment in him, Sicilian, who was born in Palermo and from childhood got used to the sea fresh air, his love to the sea had overcome attraction to the art. He entered marine academy and successfully graduated from it, becoming a professional sailor. But at the time when he was studying in academy his exhibitions also were contemporary settled, the corridors of the building were hanged with his works. Later the life made him to taste different kind of things: he was a waiter, worked as the businessman, traveled much inside the country, for all that not leaving constant lessons of art. In Genoa he studied in the academy of art, then he became the member of Association of the artists of Genoa, the expositions of his works were managed in the different cities of Italy and France.

In 1994, Carmine suddenly was suggested to represent one big Italian firm in Kazakhstan. he agreed with big pleasure. Before he had a chance to be in Uzbekistan and he dreamed to continue the acquaintance with the culture of the East, which was almost unknown to him.

The arrival in Almaty at the beginning disappointed him – the impression of the European city and no exotica. But time after time with the immersion in Kazakhstan life and, especially the acquaintance with the artists opened to him absolutely new and exciting things. His friends became Tokbolat Toguzbayev and Chingiz Kenzhebayev. "They are real masters - says Carmine, I learned many things from them". And on the whole, in Kazakhstan the level of art is so high, that the West could be jealous of it. For him it was a real discovery. The artists helped him to understand and to feel with all the heart the Kazakh traditional culture, thanks to them he entered Almaty art milieu and all of them accepted him as a friend and colleague. When the deadline of the contract was over, Carmine stayed in Kazakhstan. He found another application of his knowledge and power: the Italian language, wonderful knowledge of Russian and English made him useful as the teacher. He has created his own linguistic center where he successfully teaches and with the same success manages cultural and educational exchange between the students of Italy and Kazakhstan. He has organized some personal exhibitions and in his picturesque works the Kazakhstani theme is seen: the nature of Balhash, Narinkol, the unique landscape of Mangishlak, the traditional scenes of nomadic way of life, suburb of Almaty. He loves traveling inside the country and from every part of it bringing new works. These Kazakhstan trips for him became necessary. "They, - says Carmine, - open absolutely new sides of life, that surprises me again and again".

Carmine is a wonderful painter. He has the series of pictures dedicated to the antique subject – matter, that remind similar in the creation of Picassos: light certain stroke, the classical harmony of the proportion, elegance and wholeness in the creation of the image. But he does not find it as the main aim of his creation. First of all, he is attracted by the inner sincere life that is hidden from surface impressions. It exists everywhere and everyone has got his own. Every man, object, plant, or any other life situation lives with this inner wholeness, that exists and that is a characteristic of only this event energy and as the hidden inner conflicts and as the special type of nature. Searching of this essence is the meaning of his creative work.

Painting has become for Carmine (at least now) the most adequate instrument of the realization of his projects. He never paints the expositions on the canvas. The pictures appear in his mind immediately (frequently he sees them in dreams) in all their wholeness and with the movement of brush and mixture of colors he has only to transfer it on the linen. In his works there is a feeling of moment which transfers from its inner impression to the picturesque embodiment, something like “impression”, not from the outer impression, but from the inner experience.

In the works of Italian period it is more in the sense of harmony, balanced, although in majority from the beginning are selected pure local colors and color composition is formed up with the mixture of contrasts, which emphasizes its depth. The form is generalized at its maximum, not so detailed, “impression” is built up by the compositional decision and the energy of the brush which deals with severely with pliant colors. “Madonna with a child” 1970, “Enzo’s house” 1986, etc. It is very interesting that in this period there are mainly landscapes, still life, some generalized images, but in the whole not so many portrait works or compositions that deal with the concrete persons and experience.

With the arrival in Kazakhstan the artist’s world vision changes. It does not happen at once and sharply. It is most likely that in Italy there was the process of the “proving” of his own possibilities, the searching of some necessary themes, just working and being occupied with the matter, without which he could not live. In Kazakhstan, where Carmine arrived already in mature age, where he had to experience much in private life, where he found friends, his own “necessity” and creative surrounding, in his creative work happens transformation of the thoughts of a man, in all his variety of life collision, conditions, conflicts, qualities, etc. Here his “impression” enters in unknown river- and gets new important life meaning. “Here – says Carmine, - I forgot about the boredom. I travel a lot. In Mangistau, where we have been with the international group of the artists, we have visited sacred places, ancient mosques, we have just sank in its unique nature, because some time before there was the bottom of the ocean..., we had to stay some days without the water, but there we could feel the warmth of the human relationship. Indeed, in Kazakhstan you go far away for hundred of meters and everything is so different, - nature, people, sky...”

And, of course, especially in first years the main theme of his interests as for the European and for artist became the variety of cultures, rather, particularity of the West which he has opened for himself. For Kazakhstani artists national subject-matter in art is an usual thing, and in a some degree it gained the character of a national souvenir. For the Italian Carmine – it

is a discovery of a new world and new parameters of human-being. He writes real scenes that he observes: the shearing of a sheep, sheep are grazing at the slope of the mountain, people are collecting the harvest in the north of Kazakhstan (although this scene is so alike in all countries of the world), old woman is milking the cow. But every subject is transferred not by the outer signs or likeness, but by the position of inner perception of another culture, where its own, special tuning-fork of the rhythm and the harmony of a human life. In the work “ Kazakh hospitality” (it has Kazakh name), is depicted yurta, where the dastarhan is laid and women are pouring out tea to the guests, and at the threshold appears one more visitor and he enters yurta with pleasure and happiness, as a man, who is at the threshold of a new life, where he will feel comfortable and home everywhere. The space of yurta here is more like to the space of the world – huge and freedom, actually the dome of a sky at the flatness of the ground. He finds many themes in today’s life, and this is very important for him, because he considers that Kazakhstani artists dedicate a little time to the modern Kazakhstan. Literally from the nature are drowned the streets of old Almaty – “Street Sadovnikova”, the sketch “Ermek and donkey”, “Sayahat”, “In Talgar”, friends at the balcony of the house “Jadra and Oljaz” etc.

For the last years in his creative work appeared one more theme, that bounds with the lives of ordinary people, not of top-models or VIP persons, but those that are really form “the salt of the ground”, the natural power of life. Carmine loves going to the market, not only because east exotic exists here. He sees there women, old, sometimes who weigh 150 kilos, that are dressed like a “cabbage”, - they are those that Carmine would like to depict. In their eyes he can see the difficulties of life, the fighting to survive, the responsibility, and indeed, for their children for whom they are standing here. He sees another beauty, - fat, cellulite, these are accumulations of experience of life, he would like to paint them, but they stand against to pose naked. One of the best of his works “The 8th of march”, was created in tradition of European modernism – dedicated to one of these women, that is seated well-dressed alone and with the bottle of wine and flower, probably gifted by herself. “Why not” is called another canvas – elderly couple is gazing the sun in the sunset: old people also have a right to the love or the relationship of “Two swans”, and there is nobody else, that is why they feel so free and freely express their love. Carmine has own parameters of the beauty. In the work “ The most beautiful” a child is nestling up to his plain mother: for him she is the best, wonderful, because with the age,

under the circumstances and outer conditions the man is changing, grows for himself the stereotypes in which he believes thinking that its true.

For the moment of living in Kazakhstan Carmine has not been so frequently in his motherland – here he has always much things to do and many events. But there is only one that he is missing- it is the sea. He even organized his personal exhibition, putting forward sea landscapes that were written here. The exhibition called “Sea, my love” and the author himself opened it being dressed in the costume of sea officer. Kazakhstani marines are very frequently so close to the Kazakhstani landscapes written from the nature and as a rule, have horizontal stretch. The compositions that are horizontally stretched have moved away line of horizontal that is more expressive, which stresses the infinity of the space, as if it holds you from every part. The mountain chain, that is stretched away by horizontal, by Carmine- a sailor suddenly becomes not the barrier and not the “wall”, but original space category that only emphasizes its infinity. This way, in empty Kazakh steppes he saw what always attracted him in sea, and maybe that is why he became the sailor – majestic space, which makes a man to feel the freedom.

In painting Carmine doesn't need to search for cannons of old masters, although in him absolutely, genetically lives the feeling of section, of form, and color. We have such a stereotype, seeing the Italian, we say: “Oh! Pizza! Mandolino! Spaghetti! In some cases we can add – “Leonard da Vinci”. The artistic manner of Carmine is more like that is holding somewhere in memory postimpressionism and postmodernism of some European artists, for example Toulouse Lutrec or Dutch expressionists. But, nevertheless in many things- it is his own way, his proper style, own vision of the world. “ It is a terrible thing ,when picture is alike to many things, or follows academic ideas,- he tells, - I'm not pretending and not think up, write only what worries me, I never do for a sale. Every artist should look without boundaries and investigate everything, what he wants to”. This liberty he found for himself in Kazakhstan. Here, after a long time of searching, he found himself. The final understanding came to him, that never and no matter what, he will never leave and give up painting and will not leave Kazakhstan, because here the faith in own power came to him.

All his works are signed by Carmine as “RdP” – Rocca di Papa, with the abbreviation of the place, where he heard about the main role of his life.

New personal exhibition names “I’m, as I’m”. So, RdP – is a man of the world and artist presents us his views to life, does not afraid to look plain, to be misunderstood and not heard, because his creativity is also one of the display of nature, having the right to Be Yourself.

Camilla Lee

translated by Gauhar Muratova

Кармине өзінің «суретші болмысын» бес жасында сезген еді. Рокка ди Папа қалашығында дайындық мектебінде оқитын кішкентай Кармине сурет салғанды өте жақсы көретін, мұны байқаған ұстазы салған суреттерін анасына көрсетіп: «Сіздің ұлыңыз өте дарынды, болашағынан көп үміт күтуге болады»- деген болатын. Бұл айтылған сөздер суретші үшін ұранға айналып, өнерге жол ашты, (Кармине әлі күнге дейін мақтаныш тұтады) суретші боламын деген сенімі күшейе түсті. Ол суретті көп салатын, тіпті оқыған мектебінде жеке көрмелерін де өткізген күндері болды. Римнан 20 шақырым жердегі шеберханада шығармашылық өмірінде алғашқы рет темпера, су бояумен туындыларын жасады. Осылайша Палермода дүниеге келген сицилийцтің теңізге деген махаббаты көркемөнерге ұласты. Ол Теңіз академиясына оқуға түсіп ойдағыдай аяқтайды, кәсіби теңізші болады. Академия қабырғасында оқып жүрседе сурет салуын жалғастыра берді, сурет салу жан рахатына бөлейтін көмекші, екінші мамандығы болды. Бұл жерде де

көрмелерін жиі өткізетін, ғимарат қабырғасында суреттері үнемі ілулі тұратын. Заман, дәуір тынысына байланысты әр түрлі мамандықта қызмет жасады: офицер, бизнесмен болды, елдерді көп аралады, бірақ өнерді ешқашан тастаған емес. Генуде Көркемсурет академиясында білімін жалғастырады, осы жерде Генуэз суретшілер Бірлестігінің мүшесі болады. Италия және Франция елдеріндегі қалаларда экспозициялары жиі өткізіліп тұрды.

1994 жылы Карминеге қызмет бабымен Италияндық ірі фирманы Қазақстанда таныстыру туралы ұсыныс түседі. Ол қуана бірден келіседі. Бұл сапарға дейін Өзбекстан елінде болғаны бар еді, қатты ұнаған. Әсіресе өзін қызықтырған Шығыс мәдениетімен жақынырақ танысу арманы болатын.

Ешқандай экзотикасы жоқ Алматы қаласы алғашында еуропа қалаларымен салыстырғанда біртүрлі көрінді. Бірақ Қазақстан өмірімен жақынырақ танысқан сайын, әсіресе суретшілермен араласуы Карминені қызықтыра бастады. Тоқболат Тоғызбаев және Шыңғыс Кенжебаев сияқты суретшілермен жақын достасып кетті. «Олар нағыз шебер суретшілер, мен олардан көп нәрсе үйрендім». Негізі Қазақстанда өнер дәрежесі өте жақсы дамыған, тіпті Батыс елі қызыға қарайды»- дейді Кармине. Бұл суретші үшін үлкен ашылым болды. Кармине қазақтың мәдени-рухани байлығынан біршама толығырақ мәліметтер алды, олар оның суретші ретінде қалыптасуына көмектесті. Суретші азайындар оны дос, әріптес ретінде тез қабылдады. Фирмадағы келісімшарт тоқтағаннан кейін Кармине Қазақстанда қалуға бел байлады. Қажырлығы, табандылығы мен еңбек сүйгіштігінің арқасында білімінің тағы бір жағын ашты: итальян тілі, орыс және ағылшын тілін жетік білуі оны ұстаздық жолға жетеледі. Ол өзінің «Тіл орталығын» ашты, өзі сол жерде дәріс береді, Италия және Қазақстан студенттерінің білім алмасуы сияқты үлкен жұмыстарды іске асыруда. Суретші өзінің Қазақстан тақырыбына арналған бірнеше жеке көрмелерін өткізді: Балхаш, Нарынқол табиғат көрінісі, Маңғыстау ландшафттары, Алматы маңайындағы тұрмыс-тіршілігі бейнеленген көркем туындылар. Суретші саяхат жасағанды да ұнатады. Ондағы көріністер жаңа көркем туындыларын жасауға шабыт береді. Әсіресе Қазақстан еліндегі саяхаты суретші үшін өте маңызды болды. «Олар өмірдің басқа жақтарын көрсететін жаңа әлем» - дейді Кармине.

Кармине тамаша суреттемеші. Оның антикалық тақырыпқа арналған топтама туындылары да бар, одан Пикассо шығармашылығын еске түсіретін жеңіл де нық штрихтар, классикалық пропорция үйлесімдігін, бейнені құрудағы

нәзіктік және тұтастықты көреміз. Бірақ ол бұл стильді өз шығармашылығында мақсат тұтпайды. Оны, бәрінен де, сыртқы ортаға құпия ішкі жан дүние қызықтырады. Ол барлық жерде бар және әртүрлі. Адамзат, зат, өсімдік, мейлі кез келген тіршілік иесі болса да өзінің ешкімге ұқсамайтын өзіне ғана тән ішкі жан-дүниесі, табиғи өзгешілігі бар. Міне осының бәрі суретшінің шығармашылық жұмысының негізі тақырыбы.

Кескіндеме өнері Кармине үшін өз ойын іске асырудың (әзірге) адекваттық құралы болып отыр. Ол ешқашан композицияны кенепке түсірмейді. Суреттер ойда бірден туындайды, (оларды көбінесе түсінде көреді) негізгі нәрсе қылқаламмен салып, бояумен түйіндеп полотноға айналдыру ғана қалады. Оның жұмыстарынан брутальді бағытты көреміз және әпсәттегі нәрсені, ішкі әсерін кескіндемелік туындыға «*impressione*» -ға айналдырады. Көркем туындыларында адам ойының терең тұңғиығына бойлайтын тұжырым басым, философиялық тұрғыда кескіндеу кең құлаш жаяды.

Италиядағы кезінде жасаған туындылары үйлесімді, бірсыдырғы, бояу жағуы таза, түстік композиция контрасты құрылған. Форма жинақты, ешқандай бөлшектерсіз, «*impressione*» композициялық шешімімен және қылқалам қуаты, бояуларды жеңіл жағуымен ерекшеленеді. («Сәби ұстаған Мадонна», 1970, «Энцо үйі» 1986 г және т.б.) Бір қызығы бұл кезеңде көбінесе табиғат көрінісі, натюрморт, бейнелерді беруге көп тоқталған екен, бірақ белгілі адамдармен байланысты портретті жұмыстары, композициялары көп емес.

Суретшінің Қазақстанға келуі әлемді қабылдауға деген көзқарасын өзгерте бастады. Ол бірден өзгермеді біраз уақыт қажет болды. Италияда өз мүмкіндіктерінің «опровация» процесі жүріп жататын, ол қажетті тақырыпты ізденбей, іспен шұғылданбай тұра алмайтын. Қазақстанға кемелденген уақытында келген Кармине өмірінде біраз жағдайлар болды: жаңа достармен танысты, «қажеттісін» және шығармашылық ортаны тапты. Оның шығармашылығындағы өзгерістер, өміріндегі қайшылықтар, түсініспеушіліктер адамзат жайлы ойлануға итермеледі. Осынау қазақтың ұлан-ғайыр кең даласы- әлемінің тылсым сырына құштарлана түсуіне, айнала қоршаған табиғат құбылыстарын зерттеп-зерделей білуіне үлкен көмегі тиді. Өнерге деген ойдың ұшталуына септігін тигізіп, икемділігін тез қалыптастырды. Ол өзі сүйген әуендер мен тақырыптарды таңдап алады. Дәл осы уақытта оның «*impressione*»-і ескі дәстүр болып кіріп және жаңа өмірлік мағынаға ие болады. Бұл жерде мен зерігуді ұмыттым. Көп

жерлерге саяхатқа шығып тұрамын. Маңғыстаудағы Халықаралық суретшілер тобымен болған кезімде әулие жерлерге, ерте кезде салынған мешіттерге бардық, табиғатына таңғалдым, ертеде бұл жерде мұхит болған деседі..., бірнеше күн сусыз қалған күніміз де болды, сол уақытта адамдардың бір-біріне деген мейірімі ерекше білінді. Қазақ жерінде жүз шықырым жүрсеңіз болды бәрі басқаша - табиғаты, адамдары, тіпті көгілдір аспан да...» – дейді Кармине.

Әрине алғашқы жылдары шетелдік суретшіні Шығыс елінің жаңа тұрмысы, мәдениетінің өзгешелігі қызықтырды. Қазақстандық суретшілер үшін ұлттық тақырыпқа қалам тарту үйреншікті нәрсе. Италияндық Кармине үшін жаңа әлемнің және адамзат тұрмысының жаңа жақтарының ашылымы болды. Олар өнерінің өркендеуіне үлкен серпіліс тудырды. Ол өзі көрген тұрмыстық көріністерді бейнелеуге құштар: қой қырқу, тау етегінде жайылып жүрген қойлар, солтүстік Қазақстанда адамдар егістік жинауда (бірақ бұл көрініс әлемдегі барлық елдердікіне ұқсас), әжей сиыр сауып отыр және т.б. Әр сюжетте негізгі мәселе сыртқы бейнелерінің ұқсастықтары емес, өзіңдік ерекше мәнері және адамзат өмірінің үйлесімі бар позиция, басқа мәдениетті қабылдауы. Суретшінің шығармаларында сюжеттер тек бейнеленіп қана қоймайды, сонымен бірге олар әлденені, түрлі сезімдерді, түрлі ойларды, түрлі дүниетанымды білдіреді. Суретші қиял-елесімен адамдарды өз картиналарында жасайды, онда суретшінің бақылауларын, тәжірибесін көруге болады. Кармине бейнеленген адамдардың өмірін, өзінің оларға деген көзқарасын, көңіл-күйін ашып береді. Қазақ қонақжайлылығын суреттеген (қазақша атауы «Қонақжай») туындысында киіз үй ішінде жайылған дастархан, ақжарқын үй иесінің қонақтарға шай құйып отырған сәті, табалдырықты аттап үйге кіріп келе жатқан тағы бір қонақ бейнеленген. Ол өте қуанышты сезіммен жаңа өмір табалдырығын атап келеді, қай жерге барса да өз үйіндей сезінеді. Киіз үй кеңістігі әлем кеңістігі іспеттес үлкен және кең, расында шаңырақ аспаны жер сияқты шексіз көрінеді. Қазақстандық суретшілер бүгінгі тұрмыс-тіршілікке көп көңіл бөле бермейді. Мені бүгінгі өмірге байланысты тақырыптар қызықтырады, ол мен үшін өте маңызды- дейді. Ескі Алматыдағы «Садовников көшесі», «Ермек және есек», «Саяхат», «Талғарда», үйде балкондағы достар «Жадыра мен Олжас және т.б. көркем туындылары натурадан құйып қойғандай.

Ақырғы жылдары Карминені топ-моделдер немесе vip-кейіпкерлер емес шынайы қарапайым адамдардың өмірімен байланысты тақырыптар қызықтыра бастады. Суретшіге бұрынғыдай тек ірі тұлғалар ғана дәріптелмей қарапайым еңбек адамдардың кескінін сомдау ұнайды. Кармине базар аралағанды ұнатады, оны ондағы шығыс экзотикасы ғана қызықтырмайды. Оны сатушы әйелдер, кейде 150 салмақты, қабат-қабат киінген шынайы бейнелер қызықтырады. Олардың жанарынан күйбен тіршіліктің тауқыметін тартып жүрген қарапайым пендені көреді. Балалары аш-жалаңаш болмаса екен деп, күннің ыстығына, қақаған суығына қарамай жоқшылықпен арпалысып күн кешіп жүрген еңбек адамдарын суреттегісі келеді. Суретшінің бейнелегісі келгені де осылар еді. Сондай-ақ сұлулықты басқа жағынан да қабылдайды, олардың майлы денесі, целлюлит, өмірден алған тәжірибесін бейнелегісі келеді, өкінішке орай олар (жалаңаш позировать етуге) келіспейді. Суретшінің тамаша көркем туындыларының бірі «8 наурыз», ол еуропалық модерн дәстүрінде салынған, онда әдемі көйлек киген әйел жападан жалғыз терең ойда отыр, қасында бір бөтелке шарап және өзіне сыйлаған бір тал гүл. Мұнда ішкі жан-күйзелісін, жалғыздықтағы мінез-толғанысын ашып көрсетеді. Ал келесі «Бәрі мүмкін» туындысында қартайған екі қария батып бара жатқан күнге сүйсініп қызыға қарап отырған сәт бейнеленген. Расында да қартайған адамдарда бір-бірін ұнатуға, сүйуге құқы бар емес пе? Адам тәні мен жанынан басқа көзге көрінбейтін оның сезімі неге болмасқа? Немесе «Екі аққу» туындысы, олар жалғыз, айналасында ешкім жоқ, сондықтан да олар өз махаббатын ашық, еркін көрсетеді. Карминенің сұлулыққа деген көзқарасы өзгеше. «Әлемдегі ең сұлу» туындысында көріксіз анасының бауырына емірене тығылған сәби үшін ең сұлу адам анасы, әрине солай, тек есейген сайын сыртқы жағдайдың әсерінен адамзат өзгереді, оған сенеді де... Біз бұл туындылардан суретшінің үйреншікті нәрселерден сұлулықты таба білгенін көреміз.

Қазақстанға келгелі Кармине Отанына сирек баратын болды, мұнда жұмыс жетерлік және қызықты оқиғаларға толы. Бірақ сонда да қатты зарығып сағынатын бір нәрсесі бар, ол – теңіз. Ол тіпті осы жерде теңіз көрінісін бейнелеген туындыларынан жинақталған арнайы көрмесін өткізді. Көрме «Теңіз, менің махаббатым» деп аталды. Автор көрмені теңіз офицері киімінде ашты. Қазақстандық маринистер көбінесе Қазақстанның табиғат көрінісін бейнелеуге жақын, натурадан салуды, көкжиекті ұнатады. Көкжиегінен салынған композиция тартымды, алыстағы көкжиек сызықтары, кеңістіктегі шексіздік әсем көрінеді. Көлбесінен созылып жатқан таулы шынжыр, шексіз

көкжиек Кармине-теңізші және маринист үшін кедергі (тосқауыл) немесе «қабырға» емес, өзіңдік кеңістіктегі шексіздік категориясы болып саналады. Ия, ол қазақтың сусыз кең даласынан бітпес шексіздікті көрді, теңізге деген қызығушылығы да осыған ұқсас шексіздігі еді, ол адамға еркіндік сезімін береді, мүмкін сондықтан да теңізші болғанды қалаған болар.

Кармине туындыларынан бұрынғы шеберлердің канонын іздеуден қажеті жоқ, бірақ та генетикалық сезу мен алтын ағыс және пішінді, түсті кездестіруге болады. Біз итальяндықты кездестірсек бірден аузымызға «О, Пицца! Мандалино! Макароны!» деген сөздер түседі. Кей кездері ғана –«Леонардо да Винчи!» дейміз. Карминенің көркемдік мәнері кейбір еуропалық суретшілердің постимпрессионизм және постмодернизміне, неміс экспрессионистеріне ұқсайды, мысалы Тулуз Лотрекаға. Бірақ оның өз жолы, өзіндік стилі, өз қабылдау тұжырымы бар. «Сурет басқа суреттерге қатты ұқсаса немесе академиялық ойға сай келсе, одан жаман нәрсе жоқ. Мен жасандылықты ұнатпаймын және ойдан шығармаймын, мені қызықтырған, толғандырған нәрселерді ғана жасаймын, сату мен үшін мақсат емес. Әрбір суретші өзіне ұнаған, қажет нәрселерін шектеусіз еркін зерттеуі керек»– дейді Кармине. Мұндай ой еркіндігі Карминде Қазақстанда оянған еді. Өте ұзақ ізденістерінің арқасында өзіне керектіні осы жерде тапқандай болды. Ол: «Қандай жағдай болмасын ешқашан көркемөнерді тастамаймын және Қазақстан елінен кетпеймін, себебі дәл осы елде, осы жерде өз күшіме деген сенімім оянды»- дейді.

Кармине барлық жұмыстарын «R.d.P» таңбасымен-Росса ді Пара, өзінің болашақ тағдырын шешкен жердің атымен белгілейді.

Суретшінің жеке көрмесі «Менің барым осы» деп аталады. «R.d.P» - әлем адамы және суретші өзінің өмірге деген көзқарасын көрсетуге қымсынбайды және қорықпайды, себебі оның шығармашылығы жаратылысындай болуға құқы бар табиғаттың бір көрінісі.

Камилла Ли